

Kodu ve Adı:	İDE2102 Dilbilim					
Birimi:	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı					
Ayrıntısı:	Dönemi: 2025-2026 BAHAR	Statüsü: Seçmeli	Sınıfı: 2	Kredisi: 3	AKTS: 4	Dili: İngilizce

DERS SORUMLUSU	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	Doç. Dr. Seçil TÜMEN AKYILDIZ
Telefon:	04242370000/3737
E-posta:	stakyildiz@firat.edu.tr
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	Randevu yoluyla görüşme

DERS YARDIMCISI	
Unvanı, Adı ve Soyadı:	
Telefon:	
E-posta:	
Sosyal Hesap:	
Öğrenci Günü ve Saati:	

Ders Haftalık Programı:	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
			13.15-16.00			

İşleniş Yeri:	YY: X	UE:
---------------	-------	-----

Amacı:	Bu derste, uygulamalı dilbilimin genel çerçevesi çizilir ve ilgili alanın temel kavramları ve literatürü tanıtılır. Dil kuramlarının birinci ve ikinci dil edinimi ve dilin sosyal bağlamda kullanımı konularına uygulanması üzerinde durulmaktadır. Öğrenciler, dilin doğasının tanımı ve analizi, dilin eğitimde kullanımı, nasıl öğrenildiği, öğretildiği ve değerlendirildiği gibi konularda temel düzeyde bilgilendirilir. Uygulamalı Dilbilim I aynı zamanda öğrencilere dilbilimsel çalışmalarda kullanılacak yöntemlerin ve çalışma planlarının geliştirilmesinde rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.
--------	--

Materyali:	Brown, D. H. (2000). Principles of language learning and teaching (4th ed.). New York: Longman
------------	--

Öğrenci Sorumluluğu:	Bu ders sınıf içi tartışmalar şeklinde yürütüleceğinden, öğrencilerden sadece ders kitapları ve makalelerle düzenli ve zamanında derslere gelmeleri değil, ilgili belgeleri de önceden okumaları beklenmektedir. Sınıf dili İngilizce'dir ve başka dillerin kullanılmasına izin verilmeyecektir. Belirtilen son tarihten sonra ders etkinliği, ödev, dönem çalışması vb. ödevler kabul edilmeyecektir.
----------------------	--

Önkoşullar, Eşkoşullar:	Bu ders kapsamında herhangi bir önkoşul bulunmamaktadır.
-------------------------	--

Haftalık Ders Planı (Konular)	Hafta	Konu	Yöntem
	1	Dersin amacı, kapsamı, değerlendirme ölçütleri, kaynakların tanıtımı	YY
	2	Sözcük Öbekleri ve Cümleler: Dilbilgisi I Sözcük türleri, öbek yapıları, dilbilgisel kategoriler ve temel cümle yapıları	YY
	3	Sözcük Öbekleri ve Cümleler: Dilbilgisi II Yapısal çözümleme, kurucu öğeler, ağaç diyagramları ve dilbilgisel ilişkiler	YY
	4	Anlambilim I Anlam kavramı, sözcüksel anlam, anlamsal ilişkiler, eş anlamlılık, karşıt anlamlılık ve çok anlamlılık	YY
	5	Edimbilim Bağlam, konuşucu anlamı, çıkarım, söz eylem kuramı ve nezaket ilkeleri	YY
	6	Söylem Analizi Söylem, bağdaşıklık (cohesion), tutarlılık (coherence), konuşma çözümlemesi	YY
	7	Dil ve Makineler Doğal dil işleme (NLP), derlem dilbilimi, yapay zekâ ve dil teknolojileri	YY
	8	Dil ve İnsan Beyni Psikolinguistik, beyin ve dil ilişkisi, dil işleme süreçleri, afazi türleri	YY
	9	Genel Tekrar Ara Sınav	YY
	10	İlk Dil Edinimi İlk dil ediniminin temel evreleri ve edinim kuramları	YY
	11	İkinci Dil Edinimi I İkinci dil ediniminin temel kavramları, transfer, hata analizi ve öğrenci dili	YY
	12	İkinci Dil Edinimi II İkinci dil edinim kuramları, bireysel farklılıklar ve öğrenen özellikleri	
	13	Dilin Tarihsel Değişimi Dil değişimi, ses değişimleri, sözcüksel değişimler ve tarihsel dilbilime giriş	YY
	14	Dil Değişimleri Lehçe (dialect), aksan (accent), sosyolekt, bölgesel ve toplumsal dil çeşitliliği	YY
	15	Dil, Toplum ve Kültür Dil ve kimlik, dil ve toplumsal yapı, kültürlerarası iletişim, dil planlaması ve çok dillilik	YY
	16	Dönem sonu genel değerlendirmesi	YY
	17	Final Sınavı	YY

Ölçme ve Değerlendirme	Metot			Sayı	Ağırlık
	Ara Sınav	Vize	X	1	%40
		Derslere aktif Katılım		1	%10
Genel Sınav	Final	X	1	%50	
Ders Kazanımları	1	Dilbilgisel yapıları, sözcük öbeklerini ve tümce türlerini tanımlayabilir; dilsel veriler üzerinde sözdizimsel çözümlemeler gerçekleştirebilir.			
	2	Anlambilim ve edimbilim alanlarına ilişkin temel kavramları açıklayabilir; anlamın oluşumunda bağlamın ve kullanımın rolünü değerlendirebilir.			
	3	Söylem analizi yöntemlerini kullanarak sözlü ve yazılı metinlerde bağdaşıklık, tutarlılık ve anlam ilişkilerini inceleyebilir.			
	4	Dil ve teknoloji arasındaki ilişkiyi açıklayabilir; doğal dil işleme, yapay zekâ ve dil teknolojilerinin temel uygulama alanlarını değerlendirebilir.			
	5	Dilin edinimi ve işlenmesine ilişkin temel kuramları açıklayabilir; ilk ve ikinci dil edinimi süreçlerini karşılaştırarak yorumlayabilir.			
	6	Dilin tarihsel gelişimini ve dil değişkelerini açıklayabilir; lehçe, aksan ve toplumsal dil çeşitliliğini dilbilimsel açıdan analiz edebilir.			
	7	Dil, toplum ve kültür arasındaki etkileşimi değerlendirebilir; dilsel olguları kültürel, toplumsal ve çok dillilik bağlamlarında eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilir.			

● **Derse Özel Açıklamalar:** (Gerekli materyal, kitap vs) (Dersin alan öğretimini sağlamaya yönelik katkısı)

UE: Uzaktan Eğitim; **YY:** Yüz Yüze Eğitim

Dersin Amaçları: Bu dersin amacı, öğrencilerin dilbilimin temel alt alanlarına ilişkin kuramsal bilgi ve analitik becerilerini geliştirmektir. Ders kapsamında sözdizimi, anlambilim, edimbilim, söylem analizi, psikolinguistik, dil edinimi, tarihsel dilbilim ve sosyodilbilim gibi alanlara ilişkin temel kavramlar ve yaklaşımlar incelenmektedir. Ayrıca öğrencilerin dilsel verileri bilimsel yöntemlerle analiz edebilmeleri, dilin birey, toplum, kültür ve teknoloji ile olan ilişkisini değerlendirebilmeleri ve dil olgularını farklı kuramsal çerçeveler ışığında yorumlayabilmeleri amaçlanmaktadır. Ders sonunda öğrencilerin dilin yapısı, kullanımı, edinimi ve değişimine ilişkin ileri düzey bilgi edinmeleri ve bu bilgileri akademik çalışmalarında kullanabilecek analitik yeterlikler kazanmaları hedeflenmektedir.

Ders İçeriği: Ders kapsamında sözcük öbekleri ve cümle yapılarının dilbilgisel özellikleri, sözdizimsel çözümleme yöntemleri ve dilbilgisel ilişkiler incelenmektedir. Ayrıca anlambilim ve edimbilim alanlarına ilişkin temel kavramlar, anlamın oluşumu, bağlamın rolü ve söz eylem kuramları ele alınmaktadır. Dersin devamında söylem analizi, doğal dil işleme ve yapay zekâ uygulamaları, dil ve beyin ilişkisi ile psikolinguistik süreçler değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra ilk ve ikinci dil edinimine ilişkin temel kuramlar, öğrenici dili, hata analizi ve bireysel farklılıklar incelenmektedir. Ders kapsamında ayrıca dilin tarihsel değişimi, lehçe ve aksan gibi dil değişkeleri ile dil, toplum ve kültür arasındaki etkileşim ele alınarak öğrencilerin dilsel olguları farklı dilbilimsel bakış açılarıyla analiz etmeleri amaçlanmaktadır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri: Ders; anlatım, soru-cevap, tartışma, uygulamalı dil verisi analizi, problem çözme, bireysel ve grup çalışmaları ile dijital öğrenme araçları destekli etkinlikler kullanılarak yürütülmektedir.

Dersin Öğrenim Çıktılarının Program Çıktıları ile Olan İlişkisi:

0: Desteklenmiyor

1: Kısmen Destekleniyor

2: Tamamen Destekleniyor

1. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında yeterli kuramsal ve uygulamalı bilgi birikimine sahip olur ve bu bilgileri alan çalışmalarında kullanabilir.	2. İngiliz Dili ve Edebiyatının tarihsel gelişim sürecini bilir; edebi ve kültürel metinleri tarihsel, toplumsal ve kültürel bağlamları içinde analiz edebilir.	3. İngiliz Dili ve Edebiyatı alanındaki güncel ders kitapları, akademik kaynaklar, uygulama araç-gereçleri ve dijital kaynaklardan yararlanarak ileri düzeyde bilgiye erişebilir, bu bilgiyi yorumlayabilir ve kullanabilir.	4. İngiliz, Amerikan ve Avrupa edebiyatı, kültürü ve tarihi hakkında bilgi sahibi olur; Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma gibi önemli dönemleri edebi ve düşünsel gelişmelerle ilişkilendirerek değerlendirebilir.	5. Edebi metinleri çözümleyebilir; edebi metinlere eleştirel yaklaşabilir ve farklı kuram, yöntem ve çağdaş analiz yaklaşımlarını metin yorumlamasında kullanabilir.	6. İngilizcenin ses bilimi, morfolojik, semantik ve etimolojik özelliklerini bilir; dilsel veriyi bilimsel yöntemlerle analiz edebilir ve yorumlayabilir..
2	0	1	0	0	2
7. İngilizce kelimeleri doğru telaffuz edebilir; İngilizce sözlü ve yazılı metinleri anlayabilir, yorumlayabilir ve karşılıklı metin	8. İngilizceye ek olarak diğer Avrupa dillerinden birine ilişkin temel bilgiye sahip olur ve çok dilli/kültürlerarası kaynaklardan yararlanabilir.	9. Tarih, edebiyat, sanat tarihi, hukuk, sosyoloji, felsefe ve diğer sosyal bilim alanlarından yararlanarak disiplinlerarası analiz yapabilir.	10. Alanına ilişkin problemleri saptayabilir, tanımlayabilir, yorumlayabilir ve uygun yöntemleri kullanarak çözüm önerileri geliştirebilir.	11. Alan çalışmaları kapsamında veri toplama, arşivleme, metin çözme, yorumlama, analiz etme ve raporlama süreçlerini bilimsel ve etik ilkelere uygun biçimde yürütebilir.	12. Alan uygulamaları için gerekli çağdaş araçları, bilişim teknolojilerini, dijital veri tabanlarını ve akademik araştırma kaynaklarını etkin biçimde kullanabilir.

tercümelerinde gerekli dilsel ve kültürel bilgi birikimini kullanabilir.					
2	1	1	2	2	1
13.Bireysel olarak ve ekip çalışmalarında etkin biçimde görev alabilir; akademik ve profesyonel bağlamlarda Türkçe ve İngilizce sözlü-yazılı iletişim kurabilir.	14.Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir. Yaşam boyu öğrenme bilinci, mesleki etik ve sorumluluk anlayışıyla hareket eder; alan uygulamalarının toplumsal, kültürel, çevresel ve sürdürülebilirlik boyutlarına ilişkin farkındalık geliştirir.				
1	1				
Hazırlayan Kişi(ler) ve Hazırlanma Tarihi	Doç. Dr. Seçil TÜMEN AKYILDIZ				